

Laiuse Koguduse Teataja

Nr. 2 I. aastakäit	Ilmub tartvidust mööda.	23. juunil 1931 a. Sind 10 f.
	Wastutaw toimetaja ja wäljaandja õp. J. Järwe Laiuse kirikla	
	Uu olgu Jumalale kõrges!	

Sisuford: Raduwuseft igawitu poole. J. Rõpp. — Laiuse koguduse ewangelisatfiooni nädal 1931 a. Õp. J. Järwe. — Laiuse Ew. Luteri usu koguduse põhikirj. (Järgneb.) — Piibel meie kodu parim sõber. Õp. M. Lillepuu. — Palwe. Joh. Mättit. — „Laiuse kihelkonna ajalugu“ trükitawmis. J. J. — Kogduse noorte püha. — Laiuse koguduse noorte koondis. — Jumalateenistuste tarwa 1931 a. — Piiblitunnid. — Wõõrmiindrite tööjaotus. — 1931 a. Laiuse koguduses abiellunud, sündinud ja surnud 1. jaan. kuni 20. juun. — Soolitsese matusepaitade eest. — Seadmiseks tog. liigetele.

Raduwuseft igawitu poole.

L. K. Teatajale kirjutanud rektor prof. Dr. J. Rõpp.

„Rõik liha on kui rohi ja kõik tema headus kui dieke wälja peal. . . Aga meie Jumala sõna jääb igawesti seisma.“ Jees. 40, 6. 8.

Waike tõsidus meeles, walutaw mure südames — nii astume sellele pühale paigale, mis meile alati kuulutab elawal keelel: „Rõik liha on kui rohi ja kõik tema headus on kui dieke wälja peal.“ Siin terwilame armastusega neid, kes on jõudnud sihile oma teekäimisel: neid, kelle hauaküngastel juba „muru kaswan'd mulla peale,“ aga ka neid, kes alles wiimase aasta jootsul magama läinud. Siin, kõige kadumise keskkel, juhime aga ka meele ja mõtled kõrgemale, kaugemale — selle poole, mis on kadumata muutumata, mis jääb seisma siis, kui hukkub kõik, mis maine.

Kui kaob kõik, siis jääb meile weel üks sõber — meie Jumal. Tema jääb alati selleks, kes ta oli ja on, tema seisab kõrgemal kui kõik see, mis möödub, tema aastatel ei ole otja. Igale rahwapõlwele, igale ühikule inimhingele seisab tema ligi, tema armastus ei tunne kõikumist, tema sõprus ei küsi inimese wälise au ega seisukorra järele, tema lasseb oma päikest tõusta suurte ja väikeste üle. Tema armastus on selle õnneliku päralt, kes temale tänuohwit toob, aga samuti hingab tema armusilm õnnetuma peal, kes ootab abi, ta kuwatatab tema filmapijarad ja parandab ära tema südame haawad. Seda sõpra wõib küll usaldada, tema nõu wõib küll julgesti wastu wõtta, sest walstus ja kawalus on hirmsad tema ees ja tema tee on õige ja otsekohene. Sellepärast otfige seda sõpra, teie noored, südamega, mis täis ilu ja headuse püüdeid, andke endid tema juhatusse alla teie, kes seisate kesk päewa palawust, toetage endid tema najale, teie wanakesed, kes juba waimus näete ootawat lahtist hauda, paluge teda oma surmawoodi juure ja wõlke tema käest kinni siit ära minnes kõik, kui jõuab kätte wiimne õhtutund

— siis ei käi teie ialgi mitte, ei elus ega surmas, pimeduses, waid eluwalgus saadab ja ümbritseb teid alati, sest teiega on kaajas kõige parem ja ustawam sõber — elu ja walguse Ista.

Aga millal on see kõik nõnda wõimalik? Ürgem effigem mitte, sõbrad, Jumal ei lasse ennaft mitte pilgata. Ta ootab meilt midagi, otfib meie juureft midagi ta waatab, kas meil on ning kas peame kalliks warandust, mis on parem ja kestwam kui kõik see, mida siin omame ja kõigest hindame.

Waga süda — nii nimetame seda warandust. See on warandus, mis jääb, kui kofku warisewad kõik need warandused, millistele armastame toetuda elus. Seda ammu on seda ära tunnud paljud nendegi hulgaft, kellel on olnud käes ülesarwamata maisjed warandused. Saalomon palus omale tarka ja mõistlikku südant ja Taawet õhtas: Loo mulle, Jumal, puhhas süda!

Waga süda — see on rikas tarkuses. Ta on ära tunnud Jumala, tunneb, mis on õige, teab, mis ta peab tegema, ta teeb seda, mis on hea Jumala ees.

Waga süda — see on rikas armastuses. Ta jagab kaasnimisega walu ja õnne, aitab muuta tema elu lahkeks ja rõõmsaks, toob ohwit ligemise päralt.

Waga süda — see on rikas kannatlikkuses. Waikest kannab ta risti, mis tuleb Jumalalt, ning puhtamaks ja paremaks saab hing murede ja hädade tormides.

Waga süda see on rikas tugewuses ja kindluses. Ta ei sarnane mitte kõikumale pilliroole, tormid lendawad temast üle ja õnnetuse lained ei kisu ära asemelt tema rahu hoonet, kiusatuste tules ta jääb ikkagi wääramatult õiguse, häduse, puhtuse teele.

Kui sul, mu sõber, on seesugune süda, siis on sinu päralt warandus, mida ei saa ainult ära kustuda ükski inimlik wõim ega häwitada raskemadki saatuse löögid. Tahad sa enesele seesugust südant?

Waata Jeesuse Kristuse peale, kui ustatalt tema järel, siis leiad ja selle. Sa näed siis rõõmuga, mida warandus, mis alguses õige wäike, kasvab iga päewaga, ja leiad, mida su meel ja mõte, su püüe ja tahe, su igatsus ja armastus muutub alataja puhtamaks, ilusamaks, õilsamaks! Ja mida rohkem ja seda tunned, seda selgemaks ja kindlamaks saab su teadmine, et Jumal tõesti on sinu kõige parem ja ustatam sõber, kes on alati su ligi ja sinust iial ära ei tagane.

Kui see nõnda on, siis on meil kõiges kadumises teada kindel elu ase, mis jääb, kui kõik kokku wariseb.

Ilus on see maailm, mu sõbrad, kus meie elame, Jumala wägi on tema loonud, Jumala armastus teda ehtinud ja õnnistanud, kõik loodus kuulutab Jumala heldust. Aga ometi tunneme ja tunnistame, et inimesel ei ole siin mitte jääda wataseta. Meie siin kui wõerad ja majalised, kes tõttawad igawese isamaa poole. Ja edasi näeme, et selles maailmas, mille Jumal on loonud rõõmuks oma lastele, elab nii palju segadust ja häda, walu ja waewa, et alati jääb õigeks sõna: Inimesel on lühikesed elupäewad ja palju tüli. See kõik wäsitab ja waewab ning sünnitab igatsust aseme järele, mis jäädawam ja kindlam.

Ja nüüd, sina rändaja, kes sa oled wäsinud teekäimiseft, kannatamisest ja wõitlustest, tea, et sinu päralt on ase — Jumala juures. Seal leiad seda, mille järele igatsed süda — rahu ja õndsust. Seal ei kõla kõrwu ja südamesse mitte enam waenu ja wõitluse kõra, seal on tundmata wiha, põlgamine ja needmine, seal kõlawad kiituse laulud Jumalale wõd ja päewad. Seal ei kadesta enam keegi sinu rõõmu ja õndsust, seal ei waewa sind enam walu, sest nõruseft ja patust oled sa pääsenud igawesti.

Sinna, oma tõise kodu poole juhtigem pilgud rännates siin põrmu radadel. Kui wiimane pisar on weerunud ja igawiku wärawad on awanenud meie ees, siis wõtad meid vastu see ase, mis ei allu enam kadumise seadustele, waid jääb meie päralt igawesti.

Selle kodu peale mõtleme, tema kutsumist kuulame oma südames, töös ja wõitluses, õnnes ja õnnetuses, rõõmus ja mures.

Räies alati walguise teed ja wõideldes wäsimata pimeduse vastu meie sees ja meie ümber tõttame üheskoos, teine teist toetades ja finnitades, oma jääwa eluafeme poole — südames ja suus igatsus, palwe ja hüüd:

Ligemal, Jumal, sull, ligemal sull!

Süis saab ükskord meie ilusamaks wõidulauluks prohwetit usk: meie Jumala sõna jääb igawesti seisma.

J. Rõpp.

Laiuse koguduse ewangelisatfiooni nädal 1931 a.

Räesolewa aasta märtsi kuul (7—15. märtsini) oli meie koguduses ewangelisatfiooni nädal, mida wälkself kõigiti kordalainuks ja õnnistusrikkaks pidada wõib.

Ewangelisatfiooni nädala teenistused algasid noorte koosolekuga leerisaalis, kus kõnelesid õp. J. Järwe ja organist G. Pastarus. Sama päewa õhtul oli waimulik koosolek Sõpe külas Kuberi talus, kus kõneles cand. M. Lillipuu.

Pühapä. 8. märtsil oli ewangelisatfiooni jumalateenistus kirikus, kus külalisesena jutlustas prof. E. Tennmann. Kirikus laulis Mõisawälja segakoor koolijuhataja hra. K. Jaama juhatusel.

On tunne, et Mõisawälja ümbrus eriti wiimasel ajal arenemise teed sammub ja meie kihelkonna elus suuremat osa etendama hakkab kui seni. Soowime kõigile tegelastele eesotsas noore ja agara juhiga palju jõudu ja õnnistust.

Pühapä. 8. märtsil kell 5 õhtul oli Jõgewa kõrgemas algkoolimajas jumalateenistus, kus külalisesena üheskoos õp. J. Järwega jutlustas prof. E. Tennmann. Jumalateenistusel esines kõlawate ja kaunite lauludega Jõgewa naiskoor pr. Meos'e juhatusel. Rahwast oli nii palju kokku tulnud, et kooliruumid neid mahutada ei suutnud.

Samal päewal kell 6 õhtul oli koguduse leerisaalis piiblitund, mida pidas cand. M. Lillipuu. Esmaspäewal 9. märtsil sõitis õp. J. Järwe Painküla kooli, kus alates kella 12 oli tal usuline kõnelus koolilastega umbes 2 tundi. Sellest kõneluseft selgus, et koolis hoolega tööd tehakse ja koolijuhataja usuõpetuse õpetamise peale rõhku paneb ning armastusega oma õpilasi usu radadele juhtida püüab.

Koolijuhataja hra J. Kirchberg'i lahtel wastutulekul oli koolimajas ewangelisatfiooni jumalateenistus, mida pidasid õp. A. Ruusik — Tormast ja oma koguduse õpetaja. Rahwast olid kooliruumid tungil täis, nii et suur osa ukse taha jääma pidi.

Sama päewa õhtul kell 7 oli ewangelisatfiooni jumalateenistus Siimusti koolimajas koolijuhataja hra B. Uus'i lahtel ja osawõtlikul kaasabil ja korraldusel. Rahwast olid ruumid täis kogunud, kes alguse wiivitust kannatlikult ootas. Mõlemad jumalateenistused nii Painkülas, kui Siimustis jätsid armsa mälestuse.

Teisipäewal 10. märtsil oli Waimastwere rahwamajas kell 6. õhtul jumalateenistus, mida pidasid õpetaja A. Kerem — Palamuselt ja oma koguduse õpetaja J. Järwe. Mängis Waimastwere pasunakoos. Rahwast oli awar rahwamaja saal tungil täis.

Samal õhtul kell 6 oli Raaduwere endises koolimajas ewangelisatfiooni õhtuteenistus, hra J. Hansen lahtel korraldusel. Sellel teenistusel kõnelesid hra kooliõp. J. Hansen ja cand. M. Lillipuu. Kuulajaid oli küllaldaselt kokku tulnud.

Kolmapäewal 11. märtsil kell 1 oli õp. J. Järwe Suimõisa koolis. Pigi paaritunnilises katsumises oli õpetajal wõimalik tutwuneda kooliõpilaste teadmiste tasapinnaga usuõpetuses.

Oma teadmiste rohkefuga paistis üllatawalt ilma wäite poisiks Elendt, kes ise dieti weel koolieasse ei õlegi jõudnud, kuid juba rohkeid teadmisi illes näitas ja eeskujuks teistelegi olla wõib. Ra muidu wõis kõigiti kooli üldise tasapinnaga rahule jääda ja paistis, et usuõpetajate pr. Elendti ja A. Sommer'i tööd antud olukorras

wilja on kannud. Kell 4 oli Suimõisa algkoolis ew. jumalateenistus määratud. Juba hommikul tõusis suur torm ja tuisk ja unnistas sügawa lume tõttu kõik teed, nii et läbipääsmine oli pea võimata. Oli tunne, et see-ordsest jumalateenistusest ei tule midagi välja. Kuid hoolimata sellest kogus kella 4 ajaks koolisaal rahvast täis ja jumalateenistus läks kõigiti korda. Kell 7 õhtul oli ewang. teenistus Seedi koolimajas, kus koolijuhataja hra E. Freudenberg korraldamisel lahkesti kaaja aitas. Luisust hoolimata olid kooliruumid rahvast tungil täis kogunud. Wäikne jumalateenistus lõppes hilja õhtul kella 10 paiku.

Samal õhtul oli ewang. jumalateenistus Mõisa-wälja koolimajas, mida pidasid org. G. Pastarus ja cand. Lillipuu ja kus korraldamisel sõbralikult tegew oli koolijuhataja hra R. Saama. Osawõtt jteenistusest oli elaw. Neljapäewal 12. märtil oli jälle ew. jteenistus Jõgewa kõrgema algkoolimajas. Külaleiba pak-kus seekord õp. A. Kerem — Palamuselt. Kõneles ka ja palwe pidas oma koguduse õpetaja. Jumalatee-nistust laulis Jõgewa kooliõpilaste rohkearwuline koor koolijuhataja hra R. Stahlbergi juhatusel, kes alati jumalateenistuse korraldamisel kõige lahtusega abiks on.

Samal õhtul oli leerisaalis piiblitund, mille pidas cand. M. Lillipuu. Keedel 13. märtil oli ettenähtud kolm ewangelisatiooni jumalateenistust: Kantkõlas, Sadalas ja Riwiwärwel. Kantkõla koolimajas algas jteenistus kell 5 p. l. Jutlustasid küllalistena õp.

A. Kerem ja õp. A. Kuusik. Palwe ja lõppteenistuse pidas oma õpetaja. Klaveril saatis laulu koolijuhataja hra J. Kõndas, kes sealsete jumalateenistuste korralda-misel alati wastutulelikku ja sõbralikku kaasabi annab. Jumalateenistuse lõppedes tuli kohe rutata Sadalasse, kus rahwas rahwamajas meid juba ootas. Sadala jumalateenistusel esinesid kõnedega õp. A. Kuusik, A. Kerem ja oma õpetaja, kes ka palwe pidas. Jumala-teenistusel mängis Sadala mängufoor. Nii Kantkõla kui Sadalas olid ruumid rahvast täis.

Peale jteenistust wõeti õpetajaid wastu küllalislah-kes S. Reitawi perekonnas.

Laupäewal 14. märtil kell 7 õhtul oli leerisaalis noorte koosolek, kus kõnelesid koolijuhataja hra A. Reial ja stud. theol. R. Naudepp. Noori oli rohkesti kokku-tulnud, aga ka wanad ei puudunud.

Pühapäewal 15. märtil oli kirikus kaks jumalatee-nistust, hommikul kell 1/2 11 ja õhtul kell 6.

Hommikul jumalateenistusel oli ka wõõrmündrite ametisse õnnistamine koguduse õpetaja J. Järwe poolt. Õnnistamine sündis agendas ettenähtud korra järele.

Õnnistamiskõnes juhiti tähelepanu wõõrmündri ame-tile ja ülesannetele ning kohustustele, mida meie ko-guduse pea Isjand Kristus kõigile oma järelkäijatele peale paneb, eriti aga neile, kes koguduses juhtiwatel koh-tadel ametis on.

Wõõrmündri ametisse õnnistati: Juhan Karu — Waimastworest, Alexander Alekand — Wil-

tele kõigis usu ja kõlbluse küsimustes heatahtli-kuks ja sõbralikuks nõuandjaks olla, waewatutele ja koormatutele troosti ja kinnitust pakkuda ja leigeid, hooletuid ning usulis-kõlbliste põhimõ-tete wastu efektiivselt manitsema. Kogudusliikmete kõlbline kohus on õpetajale tema raske ja was-tutusrikka ülesande täitmisel jõudu mööda abiks olla. Koguduse õpetaja nõusolekul wõiwad üksi-kutel juhtumistel ka teised Ewang.-Luteruse usu õpetajad jumalateenistust pidada, jutlustada ja usulisi talitusi toimetada, kuna piiskopil ja koha-likul praostil on see luba ameti poolest olemas. Kõrwalistel jumalateenistustel ja palwekoosole-kutel on õpetaja wastutusel lubatud ka eraisikutel kõnelema.

§ 22. Õpetajad peawad koguduse raamatuid ja annawad oma allkirjaga ja pitsatiga tarwi-likke amettunnistusi välja. Õpetajal on tarwi-tada pitsat, pealkirjaga: Laiuse Ew. Luteruse usu koguduse õpetaja.

§ 23. Õpetaja ametlik riie on: willane wõi siidist lai must kirikukuub (talaar), ettepoole rip-puwate otsadega walge kaelaside, rinnalfantaw ametirist, sametist peakate (parett), mida ainult wäljas kantakse.

Koguduse täiskogu (peakoosolek).

§ 24. Koguduse liikmete täiskogust wõtawad osa kõik kodanlikult täisealised konfirmeeritud ko-guduse liikmed, kes oma maksukohustused kogu-

tud koguduseliikmel on õigus armulauast osa wõtta, lapse ristimisel waderiks olla ja laulata-tud saada ja kodanlikult täiealistel koguduse liikmetel on ainult siis hääleõigus ning aktiivne ja passiivne walimisõigus koguduses, kui nad konfirmeeritud on. Enne konfirmatsiooni talitust käiwad konfirmeeritawad mõni nädal kindlaks-määratud tundidel õpetaja juures koos, kus neid Ewang.-Lut. kiriku põhioõpetusega tutvustatakse. Gramajades ja ilma eelkäiwa õpetuseta wõib konfirmatsiooni ainult iseäranis hädalistel juhtu-mistel, nagu surmawoodil jne. toimetada.

Piht ja armulaud.

§ 14. Pihtimine sünnib kas awalikult kogu-duse ees wõi üksikult õpetaja juures ja tema on eeltingimiseks armulauast osawõtmisele. Pihi ülesanne on kogudust patutundmisele ja Jumala armu otsimisele wiia ja soowijatele pattude an-deksandmist kuulutada. Armulaual jagatakse oja-wõtjatele leiba ja wiina all wälja Seejuse Kris-tuse töötuse kohaselt tema ihu ja werd.

Laulatus.

§ 15. Laulatus on Laiuse Ewangeeliumi Luteruse usu koguduse liikmetele abiellumiseks sunduslik. Laulatuse maksuseks on tarwilik: 1) Waimulik küsimine pruutpaarilt, kas nad tõsi meelega tahawad kristlikku abiellu astuda; 2) peigmehe ja pruudi sellekohane awaldatud

akwerest, Karl Looftas — Jögewalt, Willem Simberg — Moisawäljal, Mihkel Tropka — Rodismaalt, Jüri Wolots — Wöikwerest, Eduard Welling — L. Tähkwerest, Karl Lani Laiuselt, Johannes Noomet — Tirmast. Nendest olid mitmed juba mõnda aega ametis, mitmed on uued, kes sellega ametisse astusid.

Jutluse pidas sel jumalateenistusel stud. theol. R. Raudsepp.

Kell 6 õhtul oli kirikus ewangelisatsiooni nädala lõppjumalateenistus.

Jutluse pidas õp. J. Kõnfin — Alkist.

Ewangelisatsiooni nädalal peeti üldse 36 ewangelisatsiooni kõnet 7 kõneleja poolt, kaasaarvatud kirik ja leerisaal — 18 kohas.

Kuulajate umbkaudne koguarw kõikide ewangelisatsiooni koosolekute kohta kokku wõis olla 3500—4000 ümber. Igal pool walitses hea kord ja tähelepanelik ofawõtt kõnedest, palwetest ja lauludest.

Siidamlik tänu kõikidele, kes ühel wõi teisel wiisil ewangelisatsiooni kooswiibimiste korraldamisel kaasa aitawid.

Jumal ise õnnistagu meie tööd koguduses ja äratagu huwi ja armastust Jumala sõna wastul

Õp. J. Järwe.

Piibel meie kodu parim sõber.

Piibel! Kes ei oleks seda raamatut näinud, temast kuulnud ja teda lugenud, ja ifegi lugenud igapäew. Põhjened ju meie ewangeeliumi-lutheri usk ei mitte teaduse, ei mitte suusõnaliste õpetuste, waid Jumala sõna peal, mis üles on kirjutatud piiblikraamatus, sellepärast peaks piiblikraamat igas ewangeeliumi-luteri usu koguduse liikne perekonnas olema, ei mitte ainult raamaturiulil ehk kapis püewade, kuude ja aastate wiisi seisma, waid seda raamatut peab iga luterlane hoolega lugema, õppima ja uurima. . . . Misparast siis nimelt piiblit? Jah, piiblit nimelt sellepärast, et see raamat räägib meile suurimatest ja kallimatest waradest. Ta räägib meile sellest, mille peale üheski teine raamat wastust anda ei saa ega wõi — „kes on inimene, kust ta tuleb, kuhu ta läheb ja mis on tema elu eesmärk.“ Piiblis ilmutab end Jumal. Ta räägib meie wastu ja kutsub meid lootusele, armastusele ja igawese elule.

Piiblikraamatus ferktiwad meie waimuilmna ette inimesed oma püüetega, nõraste ja puudustega — need inimesed on meist kaugel aja ja ruumi poolest, aga nad on siiski meile lähedal. Seal Adam, kes end Jumala eest tahtis ära peita, seal waga mees Enok, kes alati Jumalaga kõndis, seal jälle Abraham, kes Jumala käsu peale oma kodukohta maha jätab ja wõõrile rändab sinna maale, mis Jumal temale tahab näidata; seal jälle Jakob, kes Jumala õnnistust nii wäga püüab — „ei

kindel tõotus; 3) abieluks kuulutamise ühes õnnistusega kiriku käsiraamatu järele. Laulatust peab vähemalt kahe tunnistaja juuresolekul toimetama, mis juures sõrmuseid wahetatakse. Laulatuse eel käib kolmekordne kuulutus.

Matmine.

§ 16. Surmu kirstupanemine, kodust wäljasaatmine ja matmine sünnib laulu, sõna, palwe ja õnnistamise läbi. Sunduslik neist talitustest koguduseliikmetele on matmine, mis kirikus, surmuajal ehk eramajas sünnib ja mida õpetaja toimetab. Matmise juures pandakse kolm korda puusärgi kaanele wõi puusärgi sisse mulda, sõnades: „Mullast oled ja wõdetud, mullaks pead sina saama, mullast äratab sind Issand Jeesus Kristus wiimisel päewal jälle üles“. Teisi talitusi surmu juures wõib ka mõni koguduse ametnik wõi täisealine koguduse liige toimetada, matmist aga ainult siis kui õpetajat kas selle wiimse haiguse pärast wõi mõnel teisel mõjuwal põhjusel kuidagi wõimalik saada ei ole.

Õpetaja wannutamine ja pühitsemine.

§ 17. Laiuse koguduses õpetaja ameti peale seadmist toimetab kas Ewang.-Luteruse usu piiskop wõi tema wolitusel mõni õpetaja wõimalikult kahe teise õpetaja kaasabil koguduse jumalateenistuse algusel laulu, sõna, palwe ja käte pealepanemisega ühenduses olewa õnnistamise läbi. Koguduse peale seataw õpetaja annab selle juures

pühalku tõotuse, et ta oma ametit kooskõlas Ewang.-Luteruse usu põhimõttega ja käesolewa põhikirja nõuetega pidada tahab.

Peale selle wõib ette tulla muud pühitsetalitust; neid kõiki toimetatakse waimuliku laulu, Jumala sõna kuulutamise, palwe ja õnnistamisega.

§ 18. § 7—17 nimetatud talitusi toimetatakse palwe, Jumala sõna lugemise ja kuulutamise ning waimulikude laulude laulmisega. Talituste kord on kindlaks määratud kiriku käsiraamatus (agendas). Kogudusel on luba korraldada kiriku kellade helistamist ja pidulikel juhtumistel rongikäike.

Koguduse õigused.

§ 19. Laiuse Ewangeeliumi Luteruse usu kogudusel on kõik juriidilise ifiku õigused; ta wõib esineda kohtutes ja ametiasutustes nõudjana ja kostjana, teha igajuguseid lepinguid, igal ettenähtud seaduse teel omandada, pantida ja wõrandada kinnis- ja wallaswara, niipalju kui see kitsendatud ei ole usuühingute ja nende liitude seadusega § 26-ga.

Koguduse juhtimine.

§ 20. Kogudust juhivad: õpetaja, täiskogu (peakoosolek), nõukogu ja juhatus.

§ 21. Koguduse usulise, kõlblise ja waimlise elu juhiks on koguduse õpetaja ja tarbekorral abiõpetaja. Nemad peawad ja juhivad jumalateenistust ja toimetawad usulisi talitusi käesolewa põhikirja alusel. Nende kohus on koguduseliige-

ma laise find mitte, kui Sa mind ei õnnista" (1 Moos. 32, 27). Ehk jälle Joosep Seekemis oma wendadega karja hoidmas, keda wennad wihtawad sellepärast, et ta nendega ühes nõus ei ole ja nende pahad teod isa ette kannab. Seal jälle Mooses, kes nelikümmend aastat Drebi mäe juures karja hoiab, ja ühel päewal Jumala häält kuulab: „Mooses, wõta kingad jalast, see paik, kus sa peal seisad, on püha!“ Ehk jälle noor karjane Taawet, kes Jumala abi peale lootes, oma karja kistjate loomade eest julgeb kaitsta ja laulab: „Jehooma on mu karjane, ei mul pole ühtegi waja, noore rohumaade peale ajetab ta mind, ta kosutab mu hinge, ta siis kui ma käin surmawarju orus, ei karda ma kurja, sest et ja minuga oled!“ Seal jälle Namos, kelle Jumal karja juurest kutsus ja läkitab rahwale oma nõu kuulutama, ehk jälle Joonas, kes Jumala käsku ei taha täita, aga ometigi peab seda tegema. Eks seisid need isitud meile lähedal? Meie saame nende kõnest ja tegudest aru — ja seda sellepärast, et Jumal end neile nende elus ilmutas, ja Jumal tahab end ka meile meie elus ilmutada, sellepärast on see kõik meile nõnda lähedal ja arusaadaw.

Piibliraamat räägib meile inimese patu sisse lange-misest, surmast ja Jumala wihast ja muhtlusest patu pärast, ta räägib ka inimhinge püüetest patust lahti saada — ohwri teenistusest ja selle jõuetusest; — ta räägib ka inimkonna igatsestest, ootustest ja lootustest „Arapäastja ja Lunastaja“ järele. Ta räägib meile Jumala armastusest patuste vastu: „Nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes Tema sisse usub, ei pea hukkuma, waid et igawene elu temal peab olema.“ Piibliraamat usub meile ewangeelium ehk rõõmujõnum. Selle ewangeeliumi sisse on see, et patune inimene wõib õndsaks saada, et tee Jumala juure Jeesuse Kristuse läbi on meile jälle lahti. — Keerub oma tulise mõdgaga ei seisid enam paradiisi ukse ees (Moos. 3, 24), waid patune wõib Jumalale ligineda, — ei ole enam tarwis ohwrit, waid „usu Jeesuse Kristuse sisse, siis saad sina ja su pere õndsaks“ (Mp. t. 16, 31). Ainult Jumala armust usu läbi Jeesuse Kristuse sisse (Moos. 3, 28) saab inimene õndsaks. See on juur arm, mis Ta meile ewangeeliumi läbi pakub. See teeb meid rõõmsaks ja õnnelikuks, „sest mis lunastushinda wõib patune inimene anda? Ei mingisugust, sest meie patud on nõnda suured, et peakime igawesti hukkuma ja Jumala aust ilma olema, — aga Jumal sirntab meile ewangeeliumis oma aitaja kätte wälja, aitab meid patuhädast üles tõusta, annab meile tunda oma Waimu läbi, kui hirmus ja fuur on meie patt, ja weel rohkem annab meile jõudu patule surra ja Kristusele elada. Kes Kristuse nime peale on ristitud, need on end ka Kristusega ehitanud. Piibliraamat räägib inimese elu eesmärgist: „nõudke taga pühitsemist ja armastust, sest ilma nendeta ei wõi ükski Jumala meele pärast olla.“ Piibel räägib meile ka igawesest elust. Kui meie oma sõpru ja tuttawaid ja lähemaid omakseid mulda saadame ja meie süda nii lõpmata kurb on, et ükski ei suuda meid trööstida, siis suudab seda Jumala sõna, mis piiblis seisab: „ära kardada, Mina olen ülestõusmine ja elu, kes minu sisse usub, sel on igawene elu.“ Meid sõnu kuuldes tuleb uas lootus ja rahu meie hinge. . . Kui oleme ihu ja hinge hädas ja raskustes, siis räägib meile Jumal piibli raamat kaudu: „kes Jumala peale loodab, see ei jää häbisje.“ Kui elus kõik toed langewad, siis räägib piibli

raamat — „Jumal jääb; Ta on minu ainus abimees, Ta wõib ja tahab find aidata.“

Piibliraamat on suur tarkuse raamat. Ta õpetab meile kõigesuuremat tarkust — Jumala kartust, sest Jumala kartus on tõisse tarkuse hakatus. Piibliraamat on elu raamat ja meie kodu parim sõber.

Uga, kas ei ole piibel ka kinni kaetud ja meile arusaamatu raamat, täis waturääkimisi ja waturõõmatu meie mõistusele ja meie ajale? Tuuakse ette, et piiblis on üksteisele waturääkimaid kohti? Tõsi küll, aga piibel on eluraamat, ja elu on ka täis wastolu, waturääkimisi ja saladusi, mida meie ei saa kuidagi seletada, mispärast päike sooja annab, mispärast seemneteratesel kaswamise wõime on. Minute seletus on see, et Suur Sooja on nõnda seadnud.

Meie mõistus suudab weel wähem sellest aru saada, kuidas Jeesuse Kristuse ilmsüüta kannatamine ja surm wõib maailma lepitada. . . Minute wastus on see — see on Jumala tee, aga Jumala teed on sageli meile arusaamatud ja paradoksaalsed. Täie digusega ütleb apostel Paulus: „lihalik inimene ei saa mitte kätte, mis Jumala Waimu asjad on, sest see on temale jõledus, ja tema ei wõi neid mitte tunda, sest neid peab waimulikult ära mõistetama.“

Tuuakse piibli vastu ka seda ette, et piibli isitud on wäikese kombelusega, nende juures leiame walet, auahtust, omatahu, pettust, tapmist, abielurikkumist ja muud pahha. Ka see on tõsi. . . Uga kui piibliraamat meile ainult „pühist inimestest“ räägiks, mis saaks siis meist „patustest“, meil kaoks siis igasugune julgus ja lootus õndsaks saada; ärakadunud poeg ei oleks siis julenud enam isa kotta tagasi pöörata. . .

Piiblis on palju kohti, mis meile kinni kaetud ja millest meie kuidagi ei suuda aru saada, kirjataht suretab, aga Waim teeb elawaks; Jumala Waimu läbi suudame Jumala head ja armulist tahtmist meie vastu piiblist wälja lugeda ja leida.

Piiblist ei tohi meie seda otsida, mis meie patu ja lihamest aratab, waid oma hinge õnnistust tarkuse ja wäristusega. Seda pakub meile piibel, sellest räägib ta, sest ta on igawese elu raamat. Elu järele aga igatseb meie hing. Sellepärast on piibel meie kallim wara, kallim kui hõbe ja kulb — temas räägib Jumal — meie Taewane Isa — meie vastu. Dp. W. Billipuu.

Balwe.

Armas Issand Jumal, kõigewägewam taewane Isa! Meie palume find, aita meid, et meie jõuakime wõidelda elutormidega, mida meil nii rohkesti. Oh Jumal, saada meile trööstijat Püha Waimu! Anna teda meie rahwale, meie perekondadesse, wala teda kõige oma ristitoguduse, kõigi inimeste ja kristliku rahwa tegelaste peale, et kogu maailma rahwas oleks kui üks rahwas, ja sina nende hoidja. Oh Jumal, anna meile jõudu ja oma tarkusewäge, et meie ei murduks elutormides, sel wiimsel ja rasfel katsumise ajal, kus püha ristiusk ja armastus ligemise vastu on paljude juures kadumas. Waata halastusega meie peale, oh Issand Jumal, et meie oma usus ei lõõks kõituma. Kes ja meid oma werega oled lunastanud, anna kindlat usku, et meie sinu seadusi truiit täidaks. Sest kes otsani kindlaks jääb, see wõidab. Armsad kaas-kristlased, wõidalgem kindlas teadmises, et meie Lunastaja

elab, et meie võidukrooni võiksimine pärida, mis meile taevast tallele pandud. Mita meid Kristus ise, et meie võiksimine sinu igavese elu pärida ja Isa paremal käel seista, ja neid armsaid sõnu sinu pühast suust kuulda: „Tulge teie minu Isa õnnistatud!“ Siis tahame meie sulle kuldse kandi peal ühe uue võidulauku laudida selles uues taevases Jeruusalemas ja pühal Siioni mäel, kus ja meid elupuu viljast süüdad ja eluuee hallitast joodad oma Isa kuningriigis. Mita Issand Jeesus ise, et meie võiksimine wahet teha hea ning kurja wahel, ja sinu igavest kuningriiki pärida. Amen.

Joh. Mättik, koguduseliige.

„Laiuse kihelkonna ajalugu“ trükitavalmsis.

Meie koguduse õpetaja rektor prof. dr. S. Köpp on pikemat aega töötanud Laiuse kihelkonna ajaloo kallal. Hoolsa ja põhjaliku töö tulemusena on nüüd käsikiri (ligi 2000 lehekülge) juba trükitavalmsis.

Laiuse kihelkonna ajalugu annab võimalikult täieliku ja ühikasjalise ülevaate ja kirjelduse Laiuse kihelkonna elust ja olust, kõige vanemast ajast kunni Eesti iseseisvuse algusaastani.

Vanemast ajast püütakse selgitada kihelkonna asutamise küsimust, kirjeldatakse ristiusu tulemist Laiuse maile, selgitatakse kiriku ja lossi ehitamist, tehakse kindlaks kihelkonna kõige vanem koosseis 15 sajandil, kirjeldatakse raste 16. sajandi sündmusti, mil korduvad sõjad laastavad maad, eriti ka Laiuse ümbruskonda, kus peetakse rasteid võitlusi ja nähtakse tihti metsitud rüüstefalku, kes üksteise järele hävitavad ja võtavad halastamatult seda, mis kuidagi veel säilinud. Edasi järgneb lühitese Poola valitsuse aja kirjeldus, mil valitses rahu ja maa ning rahvas võis natuke kosuda. Sel ajajärgul leiame juba mõningaid õige hõmitavaid andmeid kihelkonna siseelu kohta. Pärast Rootsi-Poola sõja kirjeldamist nii palju kui see puudutas Laiuse kihelkonda, järgneb pikem ülevaade Rootsi aja kohta, mil väljaarvatud mõneaastane sõda Rootsi ja Venemaa wahel, milline lõppes Karde mõisas sõlmitud rahulepinguga (1661 a.)" terwel kodumaal, samuti Laiusel, oli käimas hoopne siseelise elu korraldamisetöö. Meie näeme siin kirikliku seisukorra ja usu arendamise tööd, kuuleme kiriku ja furnuaia seisukorrast, kirikuvalitsuse arendamise käiku, saame ülevaate kirikuõpetajate ja köstrite elust ja tööst. Eriti näeme, kuidas korraldati tol ajal jumalateenistust ja teisi kiriklike talitusi, kuidas pandi toime kiriku katsumisi, kuidas oli lugu rahwa usueluga. Iseäranis tähtsaks osutuvad teated rahvatooli sludest Laiusel Rootsi aja lõpu poole. Viimaks saame ka mõningaid teateid rahwa majanduslikust seisukorrast, talupoegade ümberkäämisest ja suurest nälja-aastast Rootsi aja lõpul. Pärast pikemat Põhja-sõja sündmuste kirjeldust Laiusel, eriti ka kuningas Kaarel XII. viibimisest Laiuse lossis. Minnakse üle Vene aja juure. Siin jutustatakse alguses kõhe suurest katkust, mis möllas terwes Eestis 1711—1712 a. ja viis Laiuslgi lühitese ajaga hauda terwelt kats kolmandikku kõigist elanikest. Edasi waadeldakse rahwa majandusliku ja sotsiaalse elujärje kujunemist, kõneldatakse inimeste müümisest ja talupoegade õiguste ja inimväärtuste jalgade alla tallamisest kujukaid lugusid, selgitatakse rahvaarvu kasvamist, eriti suure surevuse põhjusti ja esitatakse ülevaade kiriku

tegevusest ja selle tagajärgedest, kirikuõpetajatest ja köst-rilest, näidatakse õige täielikult rahvatooli kujunemise käiku. Raha siin rohkesti materjali olemas, siis on kirjeldus juba õige täielik. Veel täielikumaks muutub ta 19. sajandil, kus kajutada olemas materjali hulk on loomulikult kõige suurem. Siin kuuleme ülevaate kihelkonna väliseist sündmustest, priinimede panemisest, rahvaarvu kujunemisest, kiriku konventi ja kirikueestseisjate tegevusest, kiriku ümberhitamisest, kirikuõpetajatest, köstritest, kihelkonna arstidest, furnuaedadest, kirikuskaamisest, kiriklikkudest talitustest, Vennaaste koguduse tegevusest, Vene õigeusu tulemisest, mitmesugustest lahkustudest ja usulistest liikumistest, raamatukogudest, seltside elust ja tegevusest ning lastepidudest. Iseäranis täielikult kirjeldatakse kooliolulist Laiusel, misjuures ühikult waadeldakse Laiuse kihelkonnas, walla- ja teisi kooli. Selgitatakse koolide asutamist ja tähtsamaid muutusi koolide elus, näidatakse, kuidas elusid kooliõpetajad ning millistes tingimustes töötasid õpetajad ja õpilased, millised olid koolitöö tagajärjed, kuidas suhtusid koolitöösse kirikuõpetajad, kiriku eestseisjad konventid, rahvatoolide inspektorid ja teised ülemused.

See on õige üldistes joontes Laiuse kihelkonna ajaloo siisu. Umbes 2000 kirjutatud leheküljel on esitatud rohkesti teateid, mida autor kogunud osalt vanemais raamatuis, laugelt suuremat osalt aga on välja õffinud arhiividest: nii Rootsi Riigiarhiivist Stokholmis, Upsala ülikooli raamatukogust, Riia Läti Riigiarhiivist, Eesti Riigi keskarhiivist Tartus ja viimaks muudugi ka Laiuse kiriku arhiivist.

Terme kirjeldus vanemast kuni uema ajani annab mitte ainult Laiuse waid terme rahwa ajalooft, näitab, kuidas meie vanemad on elanud ja kuidas oleme wälja jõudnud praeguse seisukorran. Töö on üldse efimene sel-lelaadiline Eestis ja wäärrib küll kõige pealt Laiuse kihelkonna elanikkude tähelepanu.

„Laiuse kihelkonna ajaloo“ trükiti awaldamine

on raskustega seotud. Esialgsete arvestuste järele, mis on tehtud Eesti Kirjanduse Seltsi poolt, tuleb raamat umbkaudu 600 lhf. Nii suure raamatu trükitimine on õige kulukas. Kuigi see raamat üldise tähtsusega on ja meie rahwa minewiku tundmaõppimiseks efimene järgu tähtsusega töök on kujunenud, ometi ei saa Eesti Kirjanduse Selts, kes seda raamatut kirjastada kawatseb, ac-westada sellega, et raamat wäljaspool Laiuse kihelkonda sedawõrd lewits, et trükitulud taetud saaks. Sellepärast pööras E. R. Selts meie poole ettepanekuga kaasa aidata raamatu tellijate leidmisel Laiuse kihelkonnas, et võimaldada selle wäärtusliku raamatu ilmumist. Nagu ERS'i poolt teatatud, läheb see raamat waba müügil maksima umbes 12 krooni. Ettetellijad saavad aga umbes poole wõrra odavamalt. Lähemal ajal algab tellimiste wastuwõtmine koguduse noorte koondise ja teiste tegelaste kaasabil. Juhin omalt poolt Laiuse koguduse liigete tähelepanu sellele ilmuwale raamatule ja palun tema ilmumise võimaldamiseks raamatu tellimisega kaasa aidata.

See raamat peaks olema igas majas Laiuse kihelkonnas. Laiuse kihelkonna autohuus on toetada oma ajaloo ilmumist, mille sarnast ühelgi kihelkonnal ei ole ja wae-walt lootagi on. Juba autori nimi kindlustab raamatu wäärtuse ja sisutuse.

J. J.

Roguduse noorte püha.

Roguduse noortepüha jumalateenistus kirikus on pühapäeval 28. juunil s. a.

Noortepüha jumalateenistus on pihti ja armulauaga. Pihtikõne peab koguduse õpetaja. Jumalateenistust aitavad pidada kogudusest päritolevad usuteaduse üliõpilased E. Peterson (kirikupalwe ja liturgia) ja R. Raudsepp, kes jutluse peab.

Kõik noored tulgu sellele noortepüha jumalateenistusele. See on teie eneste püha. Piht ja armulaud sel pühal on mõeldud noortele, s. o. nooremale põlvtele, alates leeriajast kuni 35 eluaastani.

Eraleerilaste õnnistamine

on pühapäeval 5. juulil s. a. Sel jumalateenistusel on tarvitusel laululehed leeritõpilaste nimedega. Armulaud kaetud kõigile soovijatele.

Roguduse 508 aastapäeva

pühitsemise jumalateenistus armulauaga on pühapäeval 16. augustil s. a. Kõneline jutlustab sel pühal koguduse õpetaja rektor prof. dr. Köpp.

1931 a. tütarlaste leer.

I. Reliigipühal õnnistati järgmised leeritõpilased:

1. Marta Strom.	11. Magda Täht.
2. Leili Miralda Welling.	12. Salme Nja.
3. Ella-Elfriede Kärt.	13. Salme Jürgenson.
4. Ida-Elfriede Möll.	14. Ella Risper.
5. Magda Saar.	15. Linda Reinweg.
6. Elisabeth Joonas.	16. Alma Brits.
7. Silda-Johanna Brauer.	17. Alma Tamm.
8. Leida-Armilde Wels.	18. Salme Plowits.
9. Marta Pariis.	19. Helene-Rosalie Lipping.
10. Elfriede Wisnapuu.	20. Alma Rosin.

Uue Testamendi said filmapaistwate teadmiste eest Salme Jürgenson ja L. M. Welling.

Laiuse koguduse noorte koondis

on korraldanud alates 7. märtsist mai kuu keskpaigani iga nädal ühe noorte koosoleku, kus hulk mitmesuguse sisuga kõnesid on peetud. Kõnelejatena on esinenud õp. J. Järwe, A. Keial, G. Pastarus, R. Raudsepp, M. Kallipuu, E. Riisnik, Stamm, Bruus j. t. Kõnelele on harilikult läbirääkimised järgnenud. Osavõtt on harilikult rohkearvuline olnud. Suurem ettevõtte noortel on noortepüha 28. juunil s. a.

Jumalateenistuste loomine 1931 a.

(Jaanipäeval 24 juunist. — Surruute mälestuspühani 22. nov.).

Jaanipäeval 24. juunil kell 9hom. kirikus pihti jumalateenistus armulauaga.

Kell 11 surruual surruaia püha jumalateenistus laululehtedega.

Pühapäeval 28. juunil noortepüha jumalateenistus armulauaga. Laululehed.

5. juulil jutlus armulauaga ja era leerilaste õnnistamisega. Laululehed.

12. juulil jumalateenistus.

19. juulil jumalateenistus armulauaga.

26. juulil kell 9 hom. pihtijumalateenistus armulauaga.

Kell 1/2 11 kontsertjumalateenistus kirikus laululehtedega. Jutlustavad Tallinna praost konfistoriumi asessor A. Kapp ja Põltsamae õp. A. Kerem. Ühendatud laulukooride ettekanded. Soololaul: hra K. Tuwike ja pr. Wafar.

2. augustil jutlus armulauaga. Kell 1. lastejumalateenistus.

9. augustil jumalateenistus armulauaga.

16. augustil jumalat. armulauaga. Roguduse aastapäev. Laululehed. Laulukoor. Jutlustab prof. J. Köpp.

23. augustil jumalat. armulauaga. Kell 1 lastejumalateenistus.

30. augustil jumalat. armulauaga. Piiblipüha.

6. septembril jumalat. armulauaga.

13. septembril jumalat. armulauaga.

20. septembril jumalateenistus.

27. septembril jumalateenistus armulauaga.

4. oktoobril jumalateenistus.

11. oktoobril jumalat. armulauaga. Lõikuspüha. Laulukoor. Laululehed.

18. oktoobril jumalateenistus.

25. oktoobril jumalateenistus armulauaga.

1. novembril jumalateenistus.

8. novembril jumalateenistus armulauaga.

15. novembril jumalateenistus armulauaga.

22. novembril jumalat. armulauaga. Surruute mälestuse püha. Laulukoor. Laululehed.

Harilikude jumalateenistuste algus kell 1/2 11 hom.

Sina pead pühapäeva pühitsema. (3 kätt).

Piiblitunnid.

Käesoleva aasta veebruari kuust saadik on neljapäeva õhtuti (mõnikord ka pühapäevadel) leerisaalis peetud piiblitunde. Läbiõdetud on ap. Pauluse I kiri Kor. rahvale. Juuni kuul on peale jumalateenistuse pühapäevadel peetud loenguid Jeesuse elu üle Luuka ewangeeliumi põhjal. Need loengud algasid pühapäeval 7. juunil.

Wõõrmündrite tööjaotus.

28. juunist kuni aasta lõpuni on wõõrmündrite wahel teenistuskord kirikus järgnevalt jaotatud:

A. Känkel: 28. juunil, 20. sept., 13. detf.

E. Welling: 5. juunil, 27. sept., 20. detf.

W. Simberg: 19. juulil, 11. oktoobril, 24. detsembril.

R. Lani: 26. juulil, 18. oktoobril, 26. detf.

R. Loojas: 2. augustil, 25. oktoobril, wana aasta õhtul.

U. Allekand: 9. augustil, 1. novembril.

J. Roomet: 16. augustil, 8. nov., wana aasta õhtul.

J. Karu: 23. aug., 15. nov.

R. Palm: 30. aug., 22. nov., wana aasta õhtul.

M. Tropka: 6. sept., 29. nov.

J. Wolots: 13. sept., 6. detf.

Peale eeltähendatud pühapäevade on kõik wõõrmündrid kirikus kiriku aastapäeval 16. aug., Jaanipäeval 24. juunil ja 1. jõulupühäl.

1931 a. Laiuse koguduses abiellunud, sündinud ja surnud 1. jaan. kuni 20. juunini.

Laulatatud:

1. Willem Saar ja Leontine Kübarsepp. 2. Johannes Riiter ja Alwine Hoffmann. 3. Artur Tõnts ja Alwine Maalman. 4. Walter Soits ja Leida Rõõmusots. 5. Aleksander Wähti ja Linda Verthul. 6. Jaan Boimann ja Mary Zimmermann. 7. Viktor-Aleksander-Andreas-Johannes-Woldemar Boom ja Anna Matorowa. 8. Martin Päll ja Elise Muht. 9. Aleksander Glasberg ja Esfriede Odraks. 10. Johannes Rõmm ja Salme Woormann. 11. August Anton ja Hella Mõtte. 12. Otto Paawel ja Liisbet Berg. 13. Jaan Kangur ja Juuli Sopp. 14. Johannes Päid ja Alma Käljaots. 15. Jakob Winkmann ja Lowiia Lepp. 16. Konstantin Simmer ja Die Lello. 17. Jaan Soo ja Hella Pirs. 18. Jaan Pitat ja Leena Dun. 19. Hugo Haan ja Ludmilla Kantfik. 20. Oskar Suhanson ja Hilba Hanssohn.

Sündinud ja ristitud:

1. Ilse Mõller 2. Linda Pääro 3. Martin Liho. 4. Walbur Liit. 5. Walwe Ermann. 6. Helmi Tropta. 7. Ewald Olgo. 8. Aista Grauberg 9. Heljo Kortz-Pärn. 10. Helgi Essenson. 11. Emi Kirik. 12. Kaizo Saar. 13. Heljo-Die Berg. 14. Karl-Rudolf Karu. 15. Hilba-Rosalie Taras. 16. Ilmar Saar. 17. Mari Anton. 18. Karl-August Malm. 19. Helbur Sommer. 20. Die Sommer. 21. Ulo Miller. 22. Emi Witt. 23. Ewald Nutli. 24. Aino Saar. 25. Meeta Tooming. 26. Heino Karu. 27. Ulo Tooming. 28. Ewald Mägi. 29. Waike Widder. 30. Heino Peil. 31. Karl Kortz-Pärn. 32. Koidu Virt. 33. Wello Ruusk. 34. Arno Sommer. 35. Jutta Bloom. 36. Heino Kõrt. 37. Kaizo Jakobson. 38. Erich Peterjon. 39. Mart Siderlo. 40. Ilmar Helmi-Rosin. 41. Helga Simon. 42. Friedewille Sommer. 43. Ernst Böse. 44. Udo Miller. 45. Hilja-Rosalie Rigol. 46. Helwi Kauts. 47. Vaine Miller. 48. Karl Tomberg. 49. Arno Sepper. 50. Agnes Lomp. 51. Ulo Rosin. 52. Afel Lomp. 53. Erich Hummel.

Surnud:

1. Anna-Bisette Beckmann. 2. Jaan Wiik. 3. Linda Karu. 4. Mart Seer. 5. Walwe-Belli Wisser. 6. Pauline Viinak. 7. Jaan Soom. 8. Jakob Dunap. 9. Johan Tois. 10. Liisa Wisnopuu. 11. Mart Siderlo. 12. Johan Ruib. 13. Mai Saar. 14. Friedrich Müllsepp. 15. Hein Tropta. 16. Anna-Marie Tropta. 17. August Kummel. 18. Endel Tuul. 19. Joosep Teber. 20. Leenu Remelg. 21. Mart Bödra. 22. Hugo Pärwet. 23. Willem Kufflow. 24. Ann Rinnap. 25. Mart Helm. 26. Eduard Dim. 27. Rostas Kriiska. 28. Leena Miller. 29. Theodor Janwest. 30. Kristjan Nahtur. 31. Kai Lepik. 32. Ants Veedo. 33. Jaan Alber. 34. Juuli Mt. 35. Jüri Silt. 36. Rostas Naltn. 37. Kaarel Vall. 38. Mihkel Ploomits. 39. Linda Liim. 40. Juhan Seer. 41. Jaan Amor. 42. Ann Tenter. 43. Johannes Prützel. 44. Aino Mõtte. 45. Ann Lustberg. 46. Jüri Reichler. 47. Mari Kuff. 48. Jakob Mägi. 49. Madli Rammo. 50. Elnu Saar. 51. Ann Olgo. 52. Jüri Kurg. 53. Siija Nunpuu. 54. Ann Ein. 55. Johannes Päid. 56. Kristina Wels. 57. Afel Tõrute. 58. Jda Lepp. 59. Aista Grauberg. 60. Ann Rigol. 61. Mari Tenter. 62. Joosep Sõster. 63. Joosep Widder. 64. August Binnast. 65. Mariin Tropta. 66. Samuel Dunmann. 67. Elnu Johanson.

Hoolitsete matusepaitade eest.

Kord wanal ajal olid kaks rahwast, kes elasid laia-des rohlaantes, pikemat aega üksteisega waenu jalal. Üks nendest rahwast tegi palju tili teisele, wõttis ette tihti kallaletunge naabri wastu. Kuid igatord, kui wastafed oma sõjawäed kokku koondasid, et otjustawat lahingut anda wastafele, siis ei läinud neil korda waenlast tabada, kes oma hobustel laia rohlaane sügawusse kadusid. Siis wiimaks pahanudatud rahwa päälil faatis käftjala küsimisega: kus kohal wõib neid kohata lahingus. Ja ta sai wastufe: „Kui üles leiata meie surnute matmispaiga, meie isade kalmukünkad ja neid teotate, siis oleme alati saadawal otjustawaks wõitlusjeks.“

See jutustus kaugeft minowitust kujutab meile selle muistse rahwa lugupidamist ja armastust oma lahkunud omaste wiimse puhkepaiga ja sellega oma lahkunute wastu. Ta kõneleb sügawast aukartusest oma pühapaikade wastu. Sel rahwal olid omaste haudad pühaduseks.

* *

Kuidas on lugu meil selle poolest? Olame, mitte enam kaugeft minowitus, kus muidu üldiselt kõrgemad inimlikud tunded wähem arenenud olid, waid 20. sajandi inimliku kultuuri kõrgemate saawutuste ajajärgul. Oleme wähemalt nime poolest kristlik rahwas ja tunnistame ristiusku, mis meid õpetab ja kaswatab wanemate ja omaste austamisele. Dmeti näeme fodumaal tihti suruuaedafid, mis lohatast seifutorrast on ja tunnistawad hoolimatusest omaste rahupaiga korrahoidmise wastu.

Meie koguduses leidub rohkesti neid, kes armastusega hoolt kaunawad omaste haudade korraldamise eest surnu-aial. Wiiks kaugele nende kõikide uimesid awaldada ja see ei olegi nende riidade ülesanne. Aga selle hooli ja armastufe eestujuna wõiksime küll oma kalmistul nime-tada näit. Prog'ide matmisplatfi.

Aga ou rohkesti ka neid, kes oma omaste matmis-platfid ja haudad täiesti hooletusesse on jätnud ja korraft lastnud ära minna. Kurb on mõelda nende lahkunute peale, kes oma eluajal palju hoolt ja armastust omaste wastu üles näidanud, kuid selle omaste tänu ja armastus nii kaugelegi ei ulata, et hauda korras hoida.

Teadmiseks koguduse liigetele.

Roguduse liikmematfude diendamise tähtpäew oli 1. juunil. Selleks tähtpäewaks tuli kõigil koguduse liigetel wõtta liikmekaardid. Tähtpäewaks diendamata liikmematfud langewad wiiwitusprotfendi alla ja nimelt 1% kuus. Roguduse juhatus tuletab seda meele ja palub neid koguduse liikmeid, kel liikmekaardid 1931 a. jaoks wõtmata, oma liikmematfud kiiremas korras diendada kas koguduse kantseleis wõi kohapealsetele matfude wastu-wõtjatele. Wiimaste nimestik on ära toodud „L. Rog. Teatajas.“ Nr. 1. Ära diendada tulewad ka eelmiste aastate liikmematfud, kel need meel diendamata.

Need koguduse liikmed, kes omi kohustusi ei täida, kustutatakse koguduse hingekirjast maha.

Kui kellegil ei ole wõimalik omi kohustusi täita, siis tuleb pöörduda matfu pitendamiseks koguduse juhatusse poole, kes wabandawate põhjuste korral pitendust anda wõib.

Järgmises „Laiuse Roguduse Teataja“ numbris a w a l d a t a k s e n e n d e k o g u d u s e l i i g e t e n i m e t i r i, kes omi liikmematfude diendanud ei ole ja kiriku hingekirjast mahakustutakse. Sellepärast diendagu igauks oma kohustused, kes ei taha enese wäljalangemist kogudusest ja sellesse nimekirja sattumist.

Mis toob enesega kogudusest wälja langemine?

Hoolimatufe tõttu wäljalangenud loetakse ristiusust lahkunuks. Matkwa korra järele ei ole wõimalik nende juures ühtki kirikliku talitust, ei matmist, ristimist, laulastust ega muud talitust ette wõtta.

Et ära hoida raskeid tagajärgi, tuleb igal ühel hoolt anda, et ta kogudusest wälja ei langeks.